

โปรแกรมการอบรมหลักสูตรการปฐมพยาบาลและการช่วยปฏิบัติ การแพทย์ขั้นพื้นฐาน (Emergency medical Responder : EMR)

ภายใต้โครงการยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บของ
พนักงานขับรถพยาบาลและสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายพนักงานขับรถพยาบาล
(Capacity building on EMR & network strengthening among ambulance
drivers)

ISBN:

ผู้แต่ง/พัฒนา:

นายแพทย์วีรัญญ์ จำนงประสาทร
พัชรากาญจน์ คงทวีพันธ์
คณินนิตย์ ปิติปัญญพัฒน์
อัญชลี ถือคุณ

บรรณาธิการ:

รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ บุญเชียง
สุรณี ทานเคหาสน์
สุณิสสา เสนาหวาน

ออกแบบและพิมพ์:

อรุณวดี กรรมสิทธิ์

เจ้าของและผู้จัดพิมพ์:

หน่วยบริหารจัดการและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ (ODU)
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
239 ถ.ห้วยแก้ว ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
โทรศัพท์ 0 5394 2504

พิมพ์ครั้งแรก:

ธันวาคม 2563

พิมพ์ที่:

บริษัทสยามพิมพ์นานาชาติ จำกัด โทรศัพท์ 0 5321 6962

สนับสนุนโดย:

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

คำนำ

คู่มือ “โปรแกรมการอบรมหลักสูตรการปฐมพยาบาลและการช่วยปฏิบัติการแพทย์ขั้นพื้นฐาน (Emergency medical Responder : EMR)” ฉบับนี้ เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นโดยโครงการย่อย “โครงการยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉินของพนักงานขับรถพยาบาลและสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายพนักงานขับรถพยาบาล (Capacity building on EMR & network strengthening among ambulance drivers)” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ใช้เป็นแนวทางในการเรียนรู้และพัฒนาการปฐมพยาบาลและการช่วยปฏิบัติการแพทย์ขั้นพื้นฐาน (Emergency medical Responder: EMR) เนื้อหาในหลักสูตรประกอบด้วย 1) การช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉินจากการตกน้ำจมน้ำ 2) พฤติกรรมบริการของพนักงานขับรถพยาบาล และ 3) กฎหมายและพรบ.จราจรที่เกี่ยวข้องกับรถพยาบาลและรถปฏิบัติการฉุกเฉิน

ทั้งนี้ โครงการฯ ขอขอบคุณนักวิจัยภายใต้โครงการฯทุกท่านและผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้มีส่วนในการจัดทำ รวมทั้งให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง และข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้คู่มือฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น และขอขอบคุณสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ(วช.) และคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อดำเนินโครงการฯ ภายใต้โครงการพัฒนาระบบบริการเพื่อการดูแลภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุขอย่างครบวงจร (พบฉ.) มา ณ ที่นี้ด้วย

คณินนิตย์ ปิติบุญพัฒน์
และหน่วยจัดการและส่งมอบผลลัพธ์ (ODU)
ธันวาคม 2563

โปรแกรมการอบรมหลักสูตรการปฐมพยาบาลและการช่วยปฏิบัติ การแพทย์ขั้นพื้นฐาน (Emergency medical Responder : EMR)

โครงการยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉินของพนักงานขับรถพยาบาลและสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายพนักงานขับรถพยาบาล ได้พัฒนาโปรแกรมการอบรมหลักสูตรการปฐมพยาบาลและการช่วยปฏิบัติการแพทย์ขั้นพื้นฐาน (Emergency medical Responder : EMR) สำหรับพนักงานขับรถพยาบาล โดยประยุกต์ใช้หลักสูตรของสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ.) ซึ่งใช้ระยะเวลาในการอบรม จำนวน 40 ชั่วโมง และเพิ่มเติมเนื้อหาที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง อีก 4 ชั่วโมง รวมระยะเวลาในการอบรมทั้งสิ้น จำนวน 44 ชั่วโมง ในลักษณะของการบรรยายให้ความรู้ การสาธิตและฝึกปฏิบัติ การทำกิจกรรมกลุ่ม และจัดทำคู่มือประกอบการอบรมแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการ

ทั้งนี้ โครงการฯได้เพิ่มเนื้อหาในหลักสูตร 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉินจากการตกน้ำจมน้ำ 2) พฤติกรรมบริการของพนักงานขับรถพยาบาล และ 3) กฎหมายและพรบ.จราจร ที่เกี่ยวข้องกับรถพยาบาลและรถปฏิบัติการฉุกเฉิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

โปรแกรมการอบรมหลักสูตรการปฐมพยาบาลและช่วยปฏิบัติการแพทย์ขั้นพื้นฐาน (Emergency Medical Responder) สำหรับพนักงานขับรถพยาบาล ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่

ระยะเวลาในการอบรม	หลักสูตรของสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ.)	จำนวน 40 ชั่วโมง
	เนื้อหาเพิ่มเติม	จำนวน 4 ชั่วโมง
	รวมระยะเวลาทั้งสิ้น	จำนวน 44 ชั่วโมง (5 วัน)

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้พื้นฐานด้านการแพทย์ฉุกเฉิน
(ทฤษฎี 8 ชั่วโมง /ปฏิบัติ 3 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
คาบที่ 1-1 ทฤษฎี 1 ชั่วโมง	นำเข้าสู่บทเรียน 1. ผู้เข้าอบรมแนะนำตัว 2. ชี้แจงหลักสูตรการอบรม 3. ระบบการแพทย์ฉุกเฉินในประเทศไทย	ใช้เทคนิคกระบวนกร (เกม+เนื้อหา) - เกม “Who are you” - ศิลปะในการและเปลี่ยนเรียนรู้ - บรรยาย โดย Power point	- สังเกตการมีส่วนร่วม ระหว่างกรฝึกอบรม

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี	การประเมินผล รายบท
คาบที่ 1-2 ทฤษฎี 1 ชั่วโมง	ความปลอดภัยและสุขภาพของผู้ ปฏิบัติการ 1. การจัดการกับความเครียด 2. ระบบป้องกันความปลอดภัย ตามมาตรฐาน IC (Infectious control) 3. สวัสดิภาพอาชีพอนามัย และ ความปลอดภัยในการ ปฏิบัติงาน	- บรรยาย โดย Power point - ซักถาม/แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้าน ความปลอดภัยกับผู้เข้ารับการอบรม	- สังเกตการณ์ ส่วนร่วม ระหว่างการ ฝึกอบรม
คาบที่ 1-3 ทฤษฎี 1 ชั่วโมง	กฎหมายและจรรยาบรรณทาง การแพทย์ฉุกเฉิน 1.พระราชบัญญัติการแพทย์ ฉุกเฉิน พ.ศ.2551และกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ฉุกเฉิน 2.สิทธิผู้ป่วย การรักษาความลับ การปฏิเสธการรักษา	- บรรยาย โดย Power point	- สังเกตการณ์มีส่วน ร่วมระหว่างการ ฝึกอบรม

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี	การประเมินผล รายบท
	3.การเก็บบันทึกหลักฐานทาง กฎหมาย 4. หลักจริยธรรมและข้อบังคับ ทางคดี		
คาบที่ 1-4 ทฤษฎี 1 ชั่วโมง ปฏิบัติ 1 ชั่วโมง	ความรู้พื้นฐานของร่างกายมนุษย์ และการการดูตามช่วงอายุ 1. ระบบต่าง ๆ ของร่างกาย 2. หน้าที่การทำงานของอวัยวะ ต่าง ๆ ของร่างกาย	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยายโดย Power point - หุ่นแสดงส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย มนุษย์ - ภาพวาดแสดงส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย มนุษย์ - โครงกระดูกแสดงส่วนต่าง ๆ ของ ร่างกายมนุษย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการมีส่วนร่วม ร่วมระหว่างการ ฝึกอบรม
คาบที่ 1-5 ทฤษฎี 1 ชั่วโมง ปฏิบัติ 1 ชั่วโมง	สัญญาณชีพ และการเฝ้าตรวจ ติดตาม 1. ความหมายและความสำคัญ ของสัญญาณชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย โดย Power point - สาธิต การประเมินการหายใจ การ เต้นของชีพจร การวัดอุณหภูมิของ ร่างกาย การวัดความดันโลหิตการวัด การไหลกลับของหลอดเลือดส่วน ปลาย (Capillary refill) และการวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการมีส่วนร่วม ร่วมระหว่างการ ฝึกอบรม - ประเมินทักษะ จากการฝึก ปฏิบัติ

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
	2. วิธีการประเมินและนับอัตราการหายใจ การหายใจที่ปกติและผิดปกติ 3. วิธีการจับชีพจร ตำแหน่งที่จับชีพจร การเต้นชีพจรที่ปกติและผิดปกติ 4. วิธีการวัดอุณหภูมิกาย ค่าปกติและผิดปกติ 5. วิธีการวัดความดันโลหิตโดยการคลำและฟัง ค่าความดันโลหิตที่ปกติและผิดปกติ 6. วิธีการประเมินการไหลกลับของหลอดเลือดส่วนปลาย (Capillary refill) ค่าการไหลกลับของหลอดเลือดส่วนปลายปกติและผิดปกติ	ความอิ่มออกซิเจนตามชีพจร (Pulse oximetry) - ฝึกปฏิบัติการประเมินการหายใจ การเต้นของชีพจร การวัดอุณหภูมิของร่างกาย การวัดความดันโลหิต การวัดการไหลกลับของหลอดเลือดส่วนปลาย (Capillary refill) และการวัดความอิ่มออกซิเจนตามชีพจร (Pulse oximetry) อุปกรณ์การฝึก - ถุงมือ - เทอร์โมมิเตอร์ (ทางปาก ทางรักแร้) - เครื่องวัดความดันโลหิต หูฟัง - นาฬิกาจับเวลา - เครื่องวัด Pulse oximetry	

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี	การประเมินผล รายบท
	7. การวัดความอิ่มออกซิเจนตามชีพจร (Pulse oximetry) 8. แนวทางการปฏิบัติสำหรับอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์เมื่อผู้ป่วยฉุกเฉินมีสัญญาณชีพผิดปกติ		
คาบที่ 1-6 ทฤษฎี 1 ชั่วโมง ปฏิบัติ 1 ชั่วโมง	การสื่อสารในระบบการแพทย์ฉุกเฉิน 1. ระเบียบการใช้วิทยุคมนาคม 2. ประเภทของเครื่องวิทยุคมนาคม 3. ประมวลสัญญาณ ว.	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย โดย Power point - วิทยุสื่อสารประเภทต่างๆ - สาคิต การใช้วิทยุสื่อสารประเภทต่างๆ - ฝึกปฏิบัติการใช้วิทยุสื่อสาร 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการมีส่วนร่วมระหว่างการฝึกอบรม - ประเมินทักษะการใช้วิทยุสื่อสาร

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี	การประเมินผล รายบท
คาบที่ 1-7 ทฤษฎี 1 ชั่วโมง ปฏิบัติ 1 ชั่วโมง	การใช้ยาเบื้องต้น 1. ชื่อยา ชื่อสามัญ ชื่อการค้า 2. รูปแบบยาชนิดต่าง ๆ 3. วิธีการให้ยา 4. การอ่านฉลากยา 5. การติดตามประเมินผู้ป่วยหลังให้ยา การสื่อสารเพื่อการดูแลผู้ป่วย อุกฉิน 1. หลักการสื่อสารกับผู้ป่วย 2. เทคนิคการสื่อสารกับผู้ป่วย 3. แนวทางการสัมภาษณ์	- บรรยาย โดย Power point - สาธิตการอ่านฉลากยา - ฝึกปฏิบัติการอ่านฉลากยา - บรรยาย โดย Power point	- สังเกตการมีส่วนร่วม ร่วมระหว่างการ ฝึกอบรม - ประเมินทักษะ จากการฝึก ปฏิบัติ - สังเกตการมีส่วนร่วม ร่วมระหว่างการ ฝึกอบรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การดูแลระบบทางเดินหายใจ
(ทฤษฎี 2 ชั่วโมง / ปฏิบัติ 2 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
คาบที่ 2-1 ทฤษฎี 1 ชั่วโมง ปฏิบัติ 1 ชั่วโมง	ทางเดินหายใจและการช่วยเหลือ 1. กายวิภาคและสรีระวิทยาของระบบทางเดินหายใจ 2. การเปิดทางเดินหายใจด้วยวิธี Head tilt-chin lift และ Jaw thrust 3. วิธีการดูดเสมหะด้วยลูกสูบยางใช้มือบีบ 4. ทางเดินหายใจส่วนบนอุดกั้นและการทำ Heimlich maneuver ผู้ใหญ่ (chest thrust Abdominal thrust finger sweep) ในเด็ก (Back blow)	- บรรยาย โดย Power point - สาธิตการเปิดทางเดินหายใจด้วยวิธี Head tilt-chin lift และ Jaw thrust/ การดูดเสมหะด้วยลูกสูบยางใช้มือบีบ และการทำ Heimlich maneuver ในเด็กและผู้ใหญ่ - ฝึกปฏิบัติการเปิดทางเดินหายใจด้วยวิธี Head tilt-chin lift และ Jaw thrust/การดูดเสมหะด้วยลูกสูบยางใช้มือบีบ และการทำ Heimlich maneuver ในเด็กและผู้ใหญ่	- สังเกตการณ์มีส่วนร่วมระหว่างการฝึกอบรม - ประเมินทักษะจากการฝึกปฏิบัติเรื่องการจัดทำเปิดทางเดินหายใจและการเอาสิ่งแปลกปลอมออกจากทางเดินหายใจส่วนบน

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
คาบที่ 2-2 ทฤษฎี 1 ชั่วโมง ปฏิบัติ 1 ชั่วโมง	การหายใจและการช่วยเหลือ 1. วิธีการทำ Mouth to mouth and mouth to nose 2. วิธีการใช้ Pocket mask 3. วิธีการใช้ถังออกซิเจน การปรับหัวความดัน การคำนวณ ปริมาณออกซิเจน 4. การให้ออกซิเจนด้วยวิธีต่าง ๆ	- บรรยาย โดย Power point - สาธิตวิธีการช่วยหายใจแบบไม่ใช่ อุปกรณ์ Mouth to mouth and mouth to nose /วิธีการช่วยหายใจแบบใช้อุปกรณ์ Mouth to mask/ วิธีการใช้ถังออกซิเจนหัวปรับความดัน และการให้ออกซิเจนด้วยวิธีต่าง ๆ - ฝึกปฏิบัติ วิธีการช่วยหายใจแบบไม่ใช่ อุปกรณ์ Mouth to mouth and mouth to nose /วิธีการช่วยหายใจแบบใช้อุปกรณ์ Mouth to mask / วิธีการใช้ถังออกซิเจนหัวปรับความดัน และการให้ออกซิเจนด้วยวิธีต่าง ๆ	- สังเกตการณ์มีส่วนร่วม ระหว่างการฝึกอบรม - ประเมินทักษะจากการฝึกปฏิบัติ เรื่องการช่วยหายใจโดยใช้อุปกรณ์และการให้ออกซิเจน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การประเมินสถานการณ์และประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน
(ทฤษฎี 1 ชั่วโมง / ปฏิบัติ 2 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
คาบที่ 3-1 ทฤษฎี 30 นาที	การประเมินสถานการณ์ หลักในการประเมินสถานการณ์	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย โดย Power point - สาธิตการประเมินสถานการณ์ - ฝึกปฏิบัติการประเมินสถานการณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการณ์มีส่วนร่วมระหว่างการฝึกอบรม - ประเมินทักษะจากการฝึกปฏิบัติเรื่องการประเมินสถานการณ์
คาบที่ 3-2 ทฤษฎี 30 นาที	การประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน ขั้นต้น - หลักการและวิธีการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉินขั้นต้น	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย โดย Power point - สาธิตการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉินขั้นต้น - ฝึกปฏิบัติการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉินขั้นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการณ์มีส่วนร่วมระหว่างการฝึกอบรม - ประเมินทักษะจากการฝึก

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
			ปฏิบัติเรื่องการประเมินสภาพผู้บาดเจ็บ (Trauma) และการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน (Medical)
คาบที่ 3-3 ทฤษฎี 30 นาที ปฏิบัติ 2 ชั่วโมง	การประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน 1. หลักการในการซักประวัติและการตรวจร่างกายผู้ป่วยฉุกเฉิน 2. การตรวจร่างกายเฉพาะตำแหน่ง 3. หลักการและวิธีการในการติดตามประเมินผู้ป่วยซ้ำเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ในระหว่าง	- บรรยาย โดย Power point - สาธิตการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน การตรวจร่างกายเฉพาะตำแหน่ง การประเมินสภาพผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง - ฝึกปฏิบัติการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน การตรวจร่างกายเฉพาะตำแหน่ง การประเมินสภาพผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง	- สังเกตการมีส่วนร่วมระหว่างการฝึกอบรม - ประเมินทักษะจากการฝึกปฏิบัติการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน/

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
	<p>การนำส่งโรงพยาบาลจนกระทั่งส่งมอบผู้ป่วย ณ ห้องฉุกเฉิน</p> <p>4. เทคนิคการสื่อสารกับผู้ป่วย</p>	<p>อุปกรณ์การฝึก</p> <ul style="list-style-type: none"> - อุปกรณ์ PPE , อุปกรณ์การห้ามเลือด Elastic bandage และไม้ตาม, ลูกสูบ ยางแบบมือบีบ - อุปกรณ์การช่วยการหายใจ Pocket mask - ถังออกซิเจนพร้อมหัวควบคุมความดัน สายออกซิเจนชนิดต่าง ๆ - ไฟฉาย ตัวอย่างยาชนิดต่างๆ ที่ผู้ป่วยใช้ประจำ เครื่องวัดความดันโลหิต พร้อมหูฟัง 	<p>การตรวจร่างกายเฉพาะตำแหน่ง / การประเมินสภาพผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง</p>

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การช่วยฟื้นคืนชีพ
(ทฤษฎี 1 ชั่วโมง /ปฏิบัติ 2 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
คาบที่ 4 ทฤษฎี 1 ชั่วโมง ปฏิบัติ 2 ชั่วโมง	การช่วยฟื้นคืนชีพ 1. การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน สำหรับผู้ใหญ่ 2. การใช้เครื่องช็อกไฟฟ้าหัวใจ แบบอัตโนมัติ (AED) 3. การจัดทำพักฟื้น	- บรรยาย โดย Power point - สาธิตการประเมินสถานการณ์ - ฝึกปฏิบัติการประเมินสถานการณ์ - สาธิตการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานและ การใช้เครื่องช็อกไฟฟ้าหัวใจอัตโนมัติ - ฝึกปฏิบัติการการช่วยฟื้นคืนชีพขั้น พื้นฐานและการใช้เครื่องช็อกไฟฟ้า หัวใจอัตโนมัติ อุปกรณ์การฝึก - หุ่นสำหรับใช้ทำ Chest compression - อุปกรณ์การฝึก PPE, Pocket mask, ถังออกซิเจนพร้อมหัวควบคุมความดัน สายออกซิเจน, AED	- สังเกตการณ์ ส่วนร่วม ระหว่าง การฝึก อบรม - ประเมินทักษะ จากการฝึก ปฏิบัติ เรื่องการ ประเมิน สถานการณ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์
(ทฤษฎี 2 ชั่วโมง /ปฏิบัติ 2 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
คาบที่ 5 ทฤษฎี 2 ชั่วโมง ปฏิบัติ 2 ชั่วโมง	<p>การดูแลเบื้องต้นในผู้ป่วยฉุกเฉิน</p> <p>1. ทบทวนกายวิภาคศาสตร์ทางเดินหายใจ ระบบประสาท และระบบหลอดเลือด</p> <p>2. ผู้ป่วยฉุกเฉินทางระบบทางเดินหายใจ, การหายใจลำบาก</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stridor, Wheezing <p>3. ผู้ป่วยฉุกเฉินระบบหัวใจและหลอดเลือด</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มอาการเจ็บหน้าอก - กล้ามเนื้อหัวใจตาย 	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย โดย Power point - สาธิตวิธีการพ่นยา การใช้ Pulse oximeter การใช้อุปกรณ์ การยึดตรึงทางกายภาพ การใส่ชุดป้องกันสารเคมีระดับซี การช่วยคลอด การดูแลมารดาและทารกหลังคลอด การใช้ Clamp cord การปะคบเย็น - ฝึกปฏิบัติการพ่นยาแบบไม่ใช้ออกซิเจน การใช้ Pulse oximeter การใช้อุปกรณ์การยึดตรึงทางกายภาพ การใส่ชุดป้องกันสารเคมีระดับซี การช่วยคลอด การดูแลมารดาและทารกหลังคลอด การใช้ Clamp cord การปะคบเย็น 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการณ์มีส่วนร่วมระหว่างการฝึกอบรมการฝึกปฏิบัติ - ประเมินทักษะจากการฝึกปฏิบัติเรื่องการพ่นยาแบบไม่ใช้ออกซิเจนและการคลอดและการดูแลทารก

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
	<p>4. การดูแลผู้ป่วยฉุกเฉินที่มีปฏิกิริยาแพ้และผู้ที่ได้รับสารพิษ</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาการและอาการแสดงจากการได้รับสารที่ทำให้เกิดปฏิกิริยาแพ้ - การดูแลเบื้องต้นในภาวะภูมิแพ้ - การดูแลเบื้องต้นในภาวะฉุกเฉินสำหรับผู้ป่วยที่ได้รับสารพิษ - สัตว์มีพิษ - แก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์ - แอมโมเนีย - สารพิษที่พบบ่อยในท้องถิ่น - การใส่ชุดป้องกันสารเคมี ระดับซี 	<p>อุปกรณ์การฝึก</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pulse oximeter - เครื่องวัดความดันพร้อมหูฟัง - นาฬิกา - ยาแบบพ่นแบบฝอยละออง (ที่ผู้ป่วยใช้) - อุปกรณ์ในการฝึกตั้งทางกายภาพ - ชุดป้องกันสารเคมีระดับซี - หุ่นคลอด อุปกรณ์ที่ใช้ Clamp cord - อุปกรณ์สำหรับประคบเย็น 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการณ์มีส่วนร่วมระหว่างการฝึกอบรมการฝึกปฏิบัติ - ประเมินทักษะจากการฝึกปฏิบัติ

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี	การประเมินผล รายบท
	<p>5. ภาวะฉุกเฉินทางสุขภาพจิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประเมินพฤติกรรมที่ก่อความเสี่ยงแก่บุคลากร ตัวผู้ป่วย และผู้เกี่ยวข้อง - การรายงานผู้ป่วยฉุกเฉินทางสุขภาพจิต - การถูกทารุณกรรมและถูกทอดทิ้ง <p>6. ภาวะฉุกเฉินในผู้ป่วยเบาหวาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาการและอาการแสดงของผู้ป่วยที่มีระดับความรู้สึกลดตัว - เปลี่ยนแปลงภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์ <p>7. ผู้ป่วยที่มีภาวะฉุกเฉินทางสูตินรีเวช</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเปลี่ยนแปลงของร่างกายในระยะตั้งครรภ์ 		<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการณ์มีส่วนร่วม - ระหว่างการฝึกอบรบการฝึกปฏิบัติ - ประเมินทักษะจากการฝึกปฏิบัติ

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
	<p>8. โรคติดเชื้อและโรคอุบัติใหม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรคระบบภูมิคุ้มกันบกพร่อง - โรคระบาดในชุมชน - การควบคุมการแพร่ กระจายเชื้อตามมาตรฐานการป้องกันการติดเชื้อ (Standard precaution) <p>9. ภาวะฉุกเฉินที่พบบ่อย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประเมินและดูแลผู้ป่วยที่มีเลือดกำเดาไหล ด้วยการประคบเย็น - ภาวะเลือดออกในทางเดินอาหาร - โรคอุจจาระร่วง <p>10. การใช้เครื่องวัดระดับออกซิเจนในเลือด และการปฏิบัติเมื่อพบว่าผิดปกติ</p> <p>11. การพ่นยาฝอยละอองที่ผู้ป่วยฉุกเฉินใช้ อยู่หลังจากได้รับคำสั่งจากแพทย์อำนวยการ ปฏิบัติการฉุกเฉิน รวมถึงการสังเกตอาการขณะพ่น</p>		<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการณ์ส่วนร่วมระหว่างการฝึกอบรมการฝึกปฏิบัติ - ประเมินทักษะจากการฝึกปฏิบัติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การดูแลเบื้องต้นในผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ
(ทฤษฎี 2 ชั่วโมง /ปฏิบัติ 2 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
คาบที่ 6 ทฤษฎี 2 ชั่วโมง ปฏิบัติ 2 ชั่วโมง	การดูแลเบื้องต้นในผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ 1.การดูแลผู้บาดเจ็บเนื้อเยื่ออ่อน - ภาวะเลือดออก บาดแผลชนิดต่าง ๆ การห้ามเลือด การดูแลบาดแผล 2. ภาวะช็อคและการดูแลผู้บาดเจ็บ หลายระบบ - การประเมินภาวะช็อคที่เกิดจากการ เสียเลือด การดูแลผู้ป่วยช็อค กลไก การบาดเจ็บ - การบาดเจ็บที่ทร่วงอก (บาดแผลเปิด ที่ผนังทร่วงอก แผลถูกที่มแทงการ บาดเจ็บจากการถูกกระแทกและวัตถุ แหลมคม อวัยวะภายในช่องท้องไหล)	- บรรยาย โดย Power point - สาธิตการทำแผลชนิดต่าง ๆ - ฝึกปฏิบัติการทำแผลชนิดต่าง ๆ อุปกรณ์การฝึก - อุปกรณ์ PPE - อุปกรณ์ทำแผลชนิดต่าง ๆ	- สังเกตการมีส่วนร่วม ร่วมระหว่างการ ฝึกอบรมการฝึก ปฏิบัติ - ประเมินทักษะ จากการทำ ปฏิบัติการทำ แผลชนิดต่าง ๆ

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
	<ul style="list-style-type: none"> - การบาดเจ็บกระดูกและกล้ามเนื้อ การประเมินและการดูแลรักษากระดูกและกล้ามเนื้อในผู้บาดเจ็บที่มีกระดูกหัก ข้อเลื่อนหลุด อวัยวะถูกตัดทิ้ง การตามกระดูกแบบชั่วคราว ผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ ใบหน้า คอ และกระดูกสันหลัง - การประเมินการบาดเจ็บที่ศีรษะ ใบหน้า คอ กระดูกสันหลัง การดูแลเบื้องต้นในผู้บาดเจ็บที่ศีรษะ และกระดูกสันหลัง การถอดหมวกนิรภัย ผู้ได้รับบาดเจ็บ - การเคลื่อนย้ายโดยใช้ Long spinal board การยึดตรึงศีรษะที่คอ และการใส่เฝือกตามคอ การพลิกตะแคงตัวผู้บาดเจ็บ 		<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการมีส่วนร่วมระหว่างการฝึกอบรมการฝึกปฏิบัติ - ประเมินทักษะจากการฝึกปฏิบัติ

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
	<p>3. ผู้บาดเจ็บจากสิ่งแวดล้อมและ ผู้บาดเจ็บกลุ่มเฉพาะ การเจ็บป่วยจากอุณหภูมิที่เปลี่ยนแปลง การดูแลผู้บาดเจ็บในหญิงตั้งครรภ์ เด็ก และวัยรุ่น</p> <p>4. ผู้ประสบภัยทางน้ำ การดูแลเบื้องต้น ผู้ประสบเหตุจากการตกน้ำ ความ ปลอดภัยทางน้ำ วิธีการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยทางน้ำ</p>		<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการมีส่วนร่วม ร่วมระหว่างการ ฝึกอบรมการฝึก ปฏิบัติ - ประเมินทักษะ จากการฝึก ปฏิบัติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การยกและเคลื่อนย้าย
(ทฤษฎี 1 ชั่วโมง /ปฏิบัติ 3 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
คาบที่ 7 ทฤษฎี 1 ชั่วโมง ปฏิบัติ 3 ชั่วโมง	การยกและเคลื่อนย้าย 1. กลศาสตร์ของร่างกายในการยกและเคลื่อนย้าย 2. หลักในการยกและเคลื่อนย้าย 3. ประเภทของการเคลื่อนย้าย ได้แก่ การเคลื่อนย้ายแบบเร่งด่วน 4. การใช้อุปกรณ์ในการยกเคลื่อนย้าย ได้แก่ การใช้เปลนั่งเปลสนาม 5. การจัดทำเพื่อเตรียมเคลื่อนย้ายผู้ป่วยฉุกเฉิน	- บรรยาย โดย Power point - สาธิตการยกและเคลื่อนย้ายแบบต่าง ๆ การใช้สัญญาณมือเพื่อการสื่อสารกับนักบิน - ฝึกปฏิบัติการยกและเคลื่อนย้ายแบบต่าง ๆ การใช้สัญญาณมือเพื่อการสื่อสารกับนักบิน	- สังเกตการมีส่วนร่วมระหว่างการฝึกอบรมการฝึกปฏิบัติ - ประเมินทักษะจากการยกและเคลื่อนย้ายแบบต่าง ๆ การใช้สัญญาณมือเพื่อการสื่อสารกับนักบิน

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
	<p>6. การจัดเตรียมพื้นที่ขึ้นลง เฮลิคอปเตอร์ชั่วคราวและการใช้ สัญญาณมือเบื้องต้น</p> <p>7. ชุดแต่งกายและอุปกรณ์เพื่อ การปฏิบัติหน้าที่</p> <p>8. การให้สัญญาณมือเบื้องต้นเพื่อ การสื่อสารกับนักเฮลิคอปเตอร์</p> <p>9. ข้อปฏิบัติของรถพยาบาล ฉุกเฉินในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยกับ เฮลิคอปเตอร์</p>	<p>อุปกรณ์การฝึก</p> <ul style="list-style-type: none"> - อุปกรณ์ PPE - Long spinal board พร้อม Head immobilizer และ belt Stair chair หรือ เก้าอี้พร้อมBelt - ผ้าห่มหรือผ้าปูเตียง - stretcher - รถปิกอัพ - Hard collar ขนาดต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการมีส่วนร่วมระหว่างการฝึกอบรมการฝึกปฏิบัติ - ประเมินทักษะจากการฝึกปฏิบัติ

หน่วยการเรียนรู้ 8 การจัดการทางการแพทย์ในสถานการณ์สาธารณภัย
(ทฤษฎี 2 ชั่วโมง /ปฏิบัติ 3 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
คาบที่ 8 ทฤษฎี 2 ชั่วโมง ปฏิบัติ 3 ชั่วโมง	การจัดการทางการแพทย์ใน สถานการณ์สาธารณภัย 1. ความหมายของภัยพิบัติ สาธารณภัย และสถานการณ์ ฉุกเฉิน 2. ประเภทของสาธารณภัย 3. รูปแบบการแบ่งประเภทของ สาธารณภัยทางการแพทย์ 4. ระยะในการตอบโต้สาธารณภัย 5. การเตรียมการเพื่อรองรับ สถานการณ์สาธารณภัย ใน ระยะก่อนเกิดเหตุ ได้แก่ การ วางแผน การเตรียมอุปกรณ์ การฝึกอบรมบุคลากร	- บรรยาย โดย Power point - สาธิตการแจ้งเหตุด้วย METHANE การกั้นพื้นที่ การคัดแยกผู้ป่วย เบื้องต้น - ฝึกปฏิบัติการแจ้งเหตุด้วย METHANE การกั้นพื้นที่ การคัด แยกผู้ป่วยเบื้องต้น	- สังเกตการณ์มีส่วน ร่วมระหว่างการ ฝึกอบรม และ การฝึกปฏิบัติ - ประเมินทักษะ จากการแจ้งเหตุ ด้วย METHANE การกั้นพื้นที่ การ คัดแยกผู้ป่วย เบื้องต้น

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
	<p>6. การตอบโต้สาธารณภัยในระยะเกิดเหตุ ได้แก่ การควบคุมกำกับและสั่งการ การสื่อสาร การคัดแยก การขนย้ายผู้บาดเจ็บ</p>	<p>อุปกรณ์การฝึก</p> <ul style="list-style-type: none"> - อุปกรณ์ PPE พร้อมหมวกนิรภัย รองเท้าบูท - อุปกรณ์ห้ามเลือดพร้อม Elastic bandage - อุปกรณ์การช่วยหายใจ Pocket mask - ถังออกซิเจนพร้อมหัวควบคุมความดัน สายออกซิเจนต่าง ๆ - ไฟฉาย - เครื่องวัดความดันโลหิตพร้อมหูฟัง 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการมีส่วนร่วมระหว่างการฝึกอบรมการฝึกปฏิบัติ - ประเมินทักษะจากการฝึกปฏิบัติ

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
	7. การสื่อสาร การคัดแยก การขนย้ายผู้บาดเจ็บ	<ul style="list-style-type: none"> - อุปกรณ์ในการยกและเคลื่อนย้าย - เสื้อสะท้อนแสงที่แสดงถึงบุคลากรประเภทต่าง ๆ - กระเป๋า Triage พร้อมนกหวีดปากกาหรือดินสอ - Triage tag - วิทยุสื่อสาร - เทปกั้นการจราจร - กรวยจราจร - แผนที่ - Job action sheet - ใบรายงานตัว - Surge capacity sheet พร้อมรายละเอียดในพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการมีส่วนร่วมระหว่างการฝึกอบรบการฝึกปฏิบัติ - ประเมินทักษะจากการฝึกปฏิบัติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 การจัดการปฏิบัติการฉุกเฉิน
(ทฤษฎี 2 ชั่วโมง /ปฏิบัติ 4 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎี	การประเมินผล รายบท
คาบที่ 9-1 ทฤษฎี 1 ชั่วโมง	การจัดการปฏิบัติการฉุกเฉิน 1. ระยะต่างๆ ของการออก ปฏิบัติการฉุกเฉิน 2.บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร ฉุกเฉินการแพทย์ ในแต่ละระยะ ของการปฏิบัติการ	- บรรยาย โดย Power point	- สังเกตการณ์ มีส่วนร่วม ระหว่างการ ฝึกอบรม
คาบที่ 9-2 ทฤษฎี 1 ชั่วโมง	การเขียนรายงาน - แนวทางบันทึกรายงานในแบบ บันทึกการปฏิบัติการของชุด ปฏิบัติการฉุกเฉินระดับต้นและ แบบบันทึกการรับแจ้งเหตุและ สั่งการ	- บรรยาย โดย Power point - ฝึกการบันทึกการปฏิบัติการของชุด ปฏิบัติการฉุกเฉินระดับต้น และแบบ บันทึกการรับแจ้งเหตุและสั่งการ อุปกรณ์การฝึก - แบบบันทึกการปฏิบัติการของชุด ปฏิบัติการฉุกเฉินระดับต้น - แบบบันทึกการรับแจ้งเหตุและสั่งการ	- สังเกตการณ์ มีส่วนร่วม ระหว่างการ ฝึกอบรมและ การฝึกปฏิบัติ

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม/เนื้อหาการสอน	สื่อการสอน/วิธีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี	การประเมินผล รายบท
คาบที่ 9-3 ปฏิบัติ 4 ชั่วโมง	<p>สถานการณ์จำลอง</p> <p>การประมวลความรู้ เจตคติ และทักษะในการปฏิบัติการฉุกเฉินตามขีดความสามารถของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ในการฝึกสถานการณ์จำลอง</p>	<p>อุปกรณ์การฝึก</p> <ul style="list-style-type: none"> - อุปกรณ์ PPE - อุปกรณ์เรื่อง Airway management - อุปกรณ์สำหรับการช่วยฟื้นคืนชีพในผู้ใหญ่ และ เครื่องกระตุกไฟฟ้าหัวใจอัตโนมัติ (AED) - อุปกรณ์การยกเคลื่อนย้ายและยึดตรึง - หุ่นคลอด และอุปกรณ์การช่วยคลอด - ยาชนิดต่าง ๆ - ถังออกซิเจนพร้อมหัวควบคุมแรงดัน และสายออกซิเจนชนิดต่าง ๆ - อุปกรณ์ทำแผลชนิดต่าง ๆ - อุปกรณ์การตาม - หมวกนิรภัย - อุปกรณ์การแต่งบาดแผลจำลอง - ผู้ป่วยจำลองประมาณ 12 คน 	<ul style="list-style-type: none"> - คะแนนจากแบบฝึกทักษะเรื่องการประเมินสภาพผู้ป่วยฉุกเฉิน (Medical) และแบบฝึกทักษะเรื่อง การประเมินสภาพผู้บาดเจ็บ (Trauma)

โครงการวิจัยการพัฒนาบริการเพื่อการดูแลภาวะฉุกเฉิน
ด้านการแพทย์และสาธารณสุขอย่างครบวงจร (พมจ)
Smart Emergency Care Services Integration (SECSI)
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
คุณอุตหนุนแผนงานยุทธศาสตร์เป้าหมาย ด้านสังคม
แผนงานระบบบริการสุขภาพ
สนับสนุนโดย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ(วช)

